

Sygn. akt I Ca 309/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Twardowska

Sędziowie: SO Ewa Pietraszewska

SO Arkadiusz Kuta (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kmin

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2017 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa I. K.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. – D.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostródzie

z dnia 31 maja 2017 r. sygn. akt I C 660/17

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie II (drugim) przez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wymienionego w punkcie I (pierwszym) także w zakresie odsetek ustawowych za okres od dnia 1 października 2000 r. do dnia 15 kwietnia 2004 r. i od dnia 21 stycznia 2005 r. do dnia 9 lipca 2008 r.;

b) w punkcie III (trzecim) i zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. – D. na rzecz powoda I. K. kwotę 1.143 zł (jeden tysiąc trzysta czterdzieści trzy złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 585 zł (pięćset osiemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

SSO Dorota Twardowska SSO Ewa Pietraszewska SSO Arkadiusz Kuta

Sygn. akt: I Ca 309/17

UZASADNIENIE

I. K. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.-D. wniósł o częściowe pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 18 sierpnia 2000 roku, sygn. akt I Nc (...) zaopatrzonego

w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 22 stycznia 2008 roku, tj. w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 2387,57 zł za okres od dnia 1 października 2000r. do dnia 25 września 2013r. W uzasadnieniu wskazano, że przeciwko powodowi prowadzona jest z wniosku pozwanego z dnia 26 września 2016 roku egzekucja w oparciu o w/w tytuł wykonawczy. Komornik wyliczył od zasądzonej należności odsetki w wysokości 5.271,21 zł za okres od dnia wydania nakazu do dnia 29 września 2016r. w ocenie powoda roszczenie o odsetki ustawowe powinno podlegać w części przedawnieniu ze względu na 3 letni okres ustawowy do ich dochodzenia. Bieg przedawnienia zaczął biec z dniem następnym po uprawomocnieniu się orzeczenia. W okresie od tego dnia do nadania klauzuli wykonalności, tj. 22 stycznia 2008 roku nie została przez pozwanego podjęta żadna czynność, mogąca przerwać bieg przedawnienia.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że roszczenie stwierdzone prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 18 sierpnia 2000 roku nie uległo przedawnieniu. Bieg przedawnienia był przynajmniej trzykrotnie przerywany, a pomiędzy kolejnymi przerwami nie minęło mniej niż dziesięć lat.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Ostródzie pozbawił wykonalności w części tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu w dniu 31 lipca 2000 r., w sprawie I (...) tj. w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 2387,57 zł za okres : od dnia 16 kwietnia 2016 r. do dnia 20 stycznia 2005 r. i od dnia 10 lipca 2008 r. do dnia 25 września 2013 r. , oddalił powództwo w pozostałej części, oraz nie obciążył powoda kosztami procesu.

Rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń i wynikających z nich wniosków:

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 18 sierpnia 2000 r. w sprawie I Nc (...) Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu Wydział I Cywilny zasądził solidarnie od powodów I. K. i L. K. na rzecz M. K. (1), M. K. (2) współników Spółki cywilnej (...) w G. – D., H. K. kwotę 2387,57 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 lipca 2000 r. do dnia zapłaty oraz zasądził stosowne koszty procesu w wysokości 2053,80 zł. Nakaz zapłaty został skutecznie doręczony pozwanemu I. K. w dniu 22 sierpnia 2000 r. Pozwany nie złożył zarzutów i nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 6 września 2000 r. W dniu 17 listopada 2000 r. tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego wierzyciel złożył w dniu 5 grudnia 2000 r. wniosek egzekucyjny. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I Km (...). Komornik sądowy postanowieniem z dnia 12 marca 2004 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Spółka (...) skierowała w dniu 21 stycznia 2008 roku wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela na podstawie art. 788 k.p.c. Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu uwzględnił wniosek i postanowieniem z dnia 22 stycznia 2008 r. w sprawie o sygn. akt I Co(...) nadał klauzulę wykonalności z przejściem uprawnień. Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności uprawomocniło się w dniu 6 lutego 2008 r.

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego wierzyciel złożył w dniu 28 stycznia 2008 r. wniosek egzekucyjny przeciwko I. K. do Komornika Sądowego. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt Km(...). Komornik sądowy postanowieniem z dnia 14 czerwca 2008 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na bezskuteczność egzekucji i uczynił stosowną wzmiankę na tytule wykonawczym. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 9 lipca 2008 r.

Następnie wnioskiem z dnia 21 września 2016 r. (data prezentaty komornika 26 września 2016 roku) pozwany skierował sprawę do Komornika Sądowego, która została zarejestrowana pod sygn. akt Km (...) i prowadzona jest do chwili obecnej.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w zakresie części odsetek za opóźnienie. Przypomniano, że domagając się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, powód podniósł zarzut przedawnienia zasądzonego roszczenia w zakresie odsetek ustawowych od dnia 1 października 2010 roku do dnia 25 września 2013 roku, zgodnie z art.125 § 1 k.c. Powołuje się więc na przesłankę określoną w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności

w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w przedmiotowej sprawie tytuł wykonawczy stanowił nakaz zapłaty, a zgodnie z art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Jednocześnie zgodnie z art. 124 § 2 k.c. w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Jednakże za każdym razem gdy taki tytuł wykonawczy zostanie wraz z wnioskiem egzekucyjnym skierowany przez wierzyciela do komornika powoduje przerwanie biegu przedawnienia Świadczeniem okresowym, o którym mowa są także odsetki za opóźnienie zasądzone od roszczenia głównego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt tej sprawy wskazano, że analiza nadesłanych przez komornika sądowego akt egzekucyjnych Km (...) oraz akt I Nc (...) oraz I Co (...) nadesłanych przez Sąd Rejonowy w Golubiu–Dobrzyniu dowodzi, że wbrew twierdzeniom powoda klauzula wykonalności została nadana nakazowi zapłaty w dniu 17 listopada 2000 roku (k.19 I Nc (...)). Na tej podstawie pierwotny wierzyciel złożył pismem z dnia 5 grudnia 2000 r. wniosek egzekucyjny. Komornik sądowy postanowieniem z dnia 12 marca 2004 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Z uwagi na brak akt egzekucyjnych, które zostały zniszczone nie można było ustalić dokładnej daty uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Przyjmując jednak tygodniowy termin zaskarżenia postanowienia (skarga na czynności komornika) Sąd pierwszej instancji przyjął, że postanowienie mogło uprawomocnić się najpóźniej w połowie kwietnia 2004 r. Postępowanie egzekucyjne na podstawie powołanego tytułu wykonawczego toczyło się więc od 2000 roku do 2004 roku. Prowadzenie tego postępowania przerwało zatem 3-letni bieg przedawnienia odsetek (art. 123 § 1 k.c.), który od tego momentu zaczął biec od nowa. Bieg przedawnienia został przerwany dopiero w dniu 21 stycznia 2008 r., kiedy nowy wierzyciel złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności z przejściem uprawnień. Postanowienie z dnia 22 stycznia 2008 r. o nadaniu klauzuli wykonalności uprawomocniło się z dniem 6 lutego 2008 r. Kolejne postępowanie egzekucyjne wszczęto na podstawie w/w tytułu wykonawczego zostało wszczęte w dniu 28 stycznia 2008 r., jednak biorąc pod uwagę datę uprawomocnienia się postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przyjęto, że zostało wszczęte w lutym 2008 r. Postanowieniem komornika z dnia 14 czerwca 2008 r. zostało umorzone. Postanowienie to jest prawomocne od dnia 9 lipca 2008 r. Pozwany dopiero w dniu 26 września 2016 r. (data prezentaty u komornika, brak koperty) złożył wniosek o wszczęcie egzekucji, a zatem odsetki za okres od dnia 10 lipca 2008 r. do dnia 25 września 2013 r. (3 przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji) uległy przedawnieniu.

Sąd pierwszej instancji stwierdził zatem, że pierwotny wierzyciel – uzyskał w dniu 18 sierpnia 2000 r. nakaz zapłaty przeciwko I. K.. Nakaz ten uprawomocnił się w dniu 6 września 2000 r. i ten dzień jest początkiem biegu terminu, od którego należy liczyć 10 – letni termin przedawnienia dla świadczenia głównego oraz odsetek zasądzonych do dnia uprawomocnienia nakazu. Natomiast dla odsetek należnych w przyszłości, wymagalnych po dniu uprawomocnienia nakazu zapłaty, jako roszczeń okresowych, termin przedawnienia nadal wynosi trzy lata od dnia wymagalności. Mając powyższe na uwadze Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż odsetki przedawniły się za okres:

- od 16 kwietnia 2004 r. (następnego dnia od uprawomocnienia postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego) do 20 stycznia 2005 r. (trzy lata od podjęcia czynności powodującej przerwę biegu terminu – złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz innego wierzyciela),

- od 10 lipca 2008 r. (następnego dnia od uprawomocnienia postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego) do 25 września 2013 r. (trzy lata od podjęcia czynności powodującej przerwę biegu terminu – złożenie wniosku egzekucyjnego do komornika sądowego). O kosztach procesu na rzecz strony pozwanej orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

I. K. zaskarżył powyższy wyrok w części oddalającej powództwo, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. normy wynikającej z art. 123 § 1 k.c. przez błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, że tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności w zakresie odsetek ustawowych liczonych od kwoty 2.387,57 zł za okres wskazany w wyroku, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności w zakresie odsetek ustawowych za okres od 1 października 2000 r. do 25 września 2013 r. w związku z nieskutecznym przerwaniem przez pozwaną biegu przedawnienia tych odsetek,
2. naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 233 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i wskazanie, iż pomimo przeprowadzonych dowodów I. K. nie udowodnił swojego roszczenia.
3. naruszenie prawa procesowego w szczególności art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. przez brak dążenia Sądu do wyjaśnienia sprawy zgodnie z zasadą prawdy obiektywnej.

Powód wniósł o zmianę wyroku przez orzeczenie, że Sąd pozbawia wykonalności przedmiotowy tytuł wykonawczy w części dotyczącej ustawowych odsetek liczonych od kwoty 2.387,57 zł od dnia 1 października 2000 r. do 25 września 2013 r. oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w tej sprawie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia w wyniku podjęcia przez wierzyciela konkretnych działań, tj. wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności, czy też z wnioskami o przeprowadzenie egzekucji, jednakże przerwa pomiędzy ostatnimi czynnościami podjętymi przez wierzyciela (umorzenie postępowania egzekucyjnego w 2008 r. i złożenie wniosku egzekucyjnego w dniu 26 września 2016 r.) przekroczyła 3 lata. W efekcie czynności podjęte przez wierzyciela przed 25 września 2013 r. nie powinny być brane pod uwagę przy ocenie tej sprawy. W przedmiotowej sprawie przedawnieniu uległo zatem roszczenie o odsetki za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia poprzedzającego złożenie ponownego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, tj. do dnia 25 września 2013 r. Powyższe powoduje, iż roszczenie dochodzone przez powoda powinno zostać uwzględnione w całości.

Spółka (...) wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja I. K. zasługiwała na uwzględnienie w całości.

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie dat poszczególnych czynności wierzycieli, jak również dat, w których uprawomocniały się poszczególne orzeczenia. Sąd Okręgowy ustalenia te przyjmuje za własne, uznając że nie ma potrzeby ponownego przytaczania ich w niniejszym postępowaniu.

W apelacji skarżący kwestionuje niewłaściwe jego zdaniem wnioski Sądu pierwszej instancji w przedmiocie zakresu, w jakim przedawnieniu uległa część odsetek. W ocenie skarżącego przedawnieniu uległy odsetki za okres od dnia 1 października 2000 r. do dnia 25 września 2013 r., a nie jedynie za okresy wskazane przez Sąd Rejonowy, a więc odsetki ustawowe od kwoty 2.387,57 zł za okres od dnia 16 kwietnia 2004 r. do dnia 20 stycznia 2005 r. i od dnia 10 lipca 2008 r. do dnia 25 września 2013 r.

Niewątpliwie Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że w niniejszej sprawie doszło do przedawnienia roszczenia wierzyciela o odsetki ustawowe należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się nakazu zapłaty z dnia 18 sierpnia 2000 r. W trakcie biegu terminu przedawnienia nastąpiła bowiem bezczynność wierzyciela w dochodzeniu tego roszczenia przez okres dłuższy niż 3 lata. Tymczasem z art. 125 § 1 k.c. wynika, że stwierdzone wyrokiem roszczenie o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku ulegają trzyletniemu

przedawnieniu, a skutkowi temu przeciwdziałać może wierzyciel przez, między innymi, czynność przed sądem lub organem powołanym do egzekwowania roszczeń przedsięwziętą bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia. Rzeczywiście więc zaniechania wierzyciela trwające dłużej niż trzy lata mogą spowodować pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w części dotyczącej odsetek. Po powstaniu tytułu egzekucyjnego następuje bowiem zdarzenie (upływ terminu przedawnienia), wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane;

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił też, że nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z dnia 31 lipca 2000 r. uprawomocnił się w dniu 6 września 2000 r. Zatem, w myśl przedstawionej wyżej regulacji, odsetki za opóźnienie wymagalne po tym dniu podlegały trzyletniemu terminowi przedawnienia. Zauważyć można jedynie, że wobec zakazu zasądzenia ponad żądanie (art. 321 § 1 k.p.c.) przedmiotem rozstrzygnięcia mogły być jedynie odsetki zapadłe od dnia 1 października 2000 roku, skoro powód tak określił granice swojego roszczenia.

W niniejszej sprawie – jak trafnie przyjął Sąd pierwszej instancji – bieg przedawnienia został przerwany przez wierzyciela kilkakrotnie, przez składanie wniosków o nadanie klauzuli wykonalności oraz wniosków egzekucyjnych. Sąd ten dokonał jednak błędnej wykładni art. 124 § 2 k.c. uznając, jak się wydaje, że jeżeli przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło w warunkach tego przepisu, to odsetki za opóźnienie zapadłe w okresie, kiedy toczyły się postępowania o nadanie klauzuli wykonalności oraz postępowania egzekucyjne, nie mogły ulec przedawnieniu.

Zgodnie z art. 124 § 2 k.c. w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. W przypadku gdy bieg przedawnienia został przerwany przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do egzekwowania roszczeń bieg nowego terminu przedawnienia należy więc liczyć od dnia zakończenia postępowania. Oznacza to, iż w toku postępowania przedawnienie nie biegnie, lecz ulega specyficznej formie zawieszenia. Po zakończeniu postępowania trzyletni termin przedawnienia biegnie jednak na nowo co do wszystkich roszczeń o odsetki za opóźnienie, które stały się wymagalne po dniu uprawomocnienia się nakazu zapłaty. Innymi słowy, w sytuacji trzyletniej beczynności wierzyciela następującej po dniu zakończenia postępowania przed sądem lub komornikiem przedawnieniu ulegają również odsetki za opóźnienie należne za okres toczącego się wcześniej postępowania.

W niniejszej sprawie pierwsze postępowanie egzekucyjne (w sprawie I Km (...)) zakończyło się w dniu 15 kwietnia 2004 r., zaś wniosek o nadanie klauzuli wykonalności z przejściem uprawnień (I Co (...)) został złożony w dniu 21 stycznia 2008 r. Wobec tego, że okres beczynności wierzyciela był dłuższy niż trzyletni, przedawnieniu uległy wszystkie roszczenia o odsetki ustawowe za okres od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia 20 stycznia 2005 r. Jak już wspomniano, z uwagi na związanie żądaniem pozwu (art. 321 § 1 k.p.c.) Sąd Okręgowy nie mógł jednak pozbawić wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie odsetek ustawowych należnych za okres przed 1 października 2000 r.

Następny trzyletni okres beczynności wierzyciela miał miejsce od dnia zakończenia drugiego postępowania egzekucyjnego (Km (...)), co nastąpiło w dniu 9 lipca 2008 r., do dnia złożenia wniosku o wszczęcie trzeciego postępowania egzekucyjnego w dniu 26 września 2016 r. (Km (...)). Beczynność ta skutkowałą przedawnieniem wszystkich roszczeń o odsetki ustawowe, dotychczas nieprzedawnionych, to jest od dnia 21 stycznia 2005 r. do dnia 25 września 2013 r.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II poprzez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wymienionego w punkcie I także w zakresie nieuwzględnionym przez Sąd pierwszej instancji, to jest co do odsetek ustawowych za okres od dnia 1 października 2000 r. do dnia 15 kwietnia 2004 r. i od dnia 21 stycznia 2005 r. do dnia 9 lipca 2008 r.

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia co do istoty sprawy była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję. O kosztach tych orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., uwzględniając, że ostatecznie powód wygrał sprawę w całości, a zatem pozwany obowiązany jest do zwrotu na jego rzecz wszystkich kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw. Koszt te wyniosły łącznie 1.143 zł, w tym opłata od pozwu 226 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, wynagrodzenie radcy prawnego 900 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt

3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz. U. poz. 1804 ze zm.).

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. uwzględniając, że poniesione przez stronę skarżącą koszty wyniosły łącznie 585 zł, w tym opłata od apelacji 135 zł i wynagrodzenie radcy prawnego 450 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia).